

KVALITETSDEKLARATION

Undersökningen av förtroendevalda i kommuner och regioner

Ämnesområde

Demokrati

Statistikområde

Övrig demokratistatistik

Produktkod

ME0001

Referenstid

2019

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål.....	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll.....	3
1.2.1 Objekt och population	3
1.2.2 Variabler	3
1.2.3 Statistiska mått	4
1.2.4 Redovisningsgrupper	4
1.2.5 Referenstider	4
2 Tillförlitlighet.....	4
2.1 Tillförlitlighet totalt.....	4
2.2 Osäkerhetskällor	4
2.2.1 Urval	4
2.2.2 Ramtäckning.....	4
2.2.3 Mätning.....	5
2.2.4 Bortfall.....	6
2.2.5 Bearbetning	6
2.2.6 Modellantaganden	6
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	6
3 Aktualitet och punktlighet	6
3.1 Framställningstid	6
3.2 Frekvens	7
3.3 Punktlighet	7
4 Tillgänglighet och tydlighet.....	7
4.1 Tillgång till statistiken	7
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik.....	7
4.3 Presentation	7
4.4 Dokumentation	7
5 Jämförbarhet och sam användbarhet	7
5.1 Jämförbarhet över tid	7
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	8
5.3 Sam användbarhet i övrigt	8
5.4 Numerisk överensstämmelse	8
Allmänna uppgifter	9
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	9
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	9
C Bevarande och gallring	9
D Uppgiftsskyldighet.....	9
E EU-reglering och internationell rapportering.....	9
F Historik.....	9
G Kontaktuppgifter.....	9

Statistikens kvalitet

1 Relevans

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Syftet är att producera statistik över förtroendeuppdrag, förtroendevalda samt hel- och deltidsarvoderade i kommuner och regioner med demografiska och socioekonomiska indelningsgrunder som möjliggör studier av social representativitet. Det ska vara statistik som är hållbar för den forskning och användning som kommer att efterfrågas under en lång framtid.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Huvudanvändare är de politiska partierna, kommuner och regioner, massmedia, den samhällsvetenskapliga forskningen och den politiskt intresserade allmänheten. Den framtagna statistiken används även av internationella organisationer och forskare i andra länder. Resultaten används för att belysa den demokratiska processen, det politiska livet och medborgarnas politiska engagemang. Statistiken kommer för en lång framtid utgöra en grund och en tillbakablick på viktiga skeenden i svensk politik och demokrati. Användarrådet i demokratistatistik bidrar regelbundet med förslag och prioritering kring SCB:s demokratistatistik.

1.2 Statistikens innehåll

Undersökningen målstorheter är förtroendeuppdrag, förtroendevalda samt hel- och deltidsarvoderade i kommuner och regioner under mandatperioden 2018-2022.

1.2.1 Objekt och population

Undersökningens målpopulation består av förtroendeuppdrag, förtroendevalda samt hel- och deltidsarvoderade i kommuner och regioner. Intressepopulationen är densamma som målpopulationen.

Målobjekt i undersökningen är de förtroendeuppdrag som har tillsatts efter 2018 års val och de förtroendevalda som innehar uppdragen samt de som hel- och deltidsarvoderade. För att räknas som deltidsarvoderad ska det månadsvisa arvodet minst omfatta motsvarande 40 procent av en heltidstjänst.

1.2.2 Variabler

Undersökningens målvariabler är:

- Förtroendeuppdrag i kommuner och regioner med redovisning av
  - typ av nämnd och
  - position.
- Förtroendevalda i kommuner och regioner.
  - För förtroendevalda räknas även en skillnad mot befolkningen fram.
- Hel- och deltidsarvoderade i kommuner och regioner.

- För hel- och deltidsarvoderade beräknas även ett genomsnittligt månatligt arvode i kronor.

Undersökningens observations- och intressevariabler sammanfaller med målvariablerna i undersökningen.

1.2.3 Statistiska mått

Statistiken redovisas i antal, andelar, skillnad i procentenheter och månatligt arvode i kronor.

1.2.4 Redovisningsgrupper

Förtroendeuppdrag redovisas efter parti, position, typ av nämnd, region (region och kommun), kön, ålder, födelseland (in- och utrikes födda), barn, civilstånd (gift/ogift) utbildningsnivå, inkomst och anställningssektor.

Förtroendevalda redovisas efter parti region (region och kommun), kön, ålder, födelseland (in- och utrikes födda), barn, civilstånd (gift och ogift) utbildningsnivå, inkomst och anställningssektor.

Hel- och deltidsarvoderade redovisas efter arvoderingsgrad (hel- och deltidsarvoderad), parti, typ av uppdrag (Kommun-/regionstyrelsens ordförande och övriga), parti, kön, ålder och födelseland (in- och utrikes födda)

1.2.5 Referenstider

Undersökningen täcker in sammansättningen av de förtroendevalda i samband med att uppgifterna samlats in under år 2019. För ett fåtal kommuner har insamlingsarbetet fortsatt under våren 2020.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Totalt sett är tillförlitligheten god, det vill säga statistiken mäter det den har för avsikt att mäta. Kontroller har gjorts på datamaterialet både under insamling och under bearbetningsskedet. Återkontakter har gjorts såväl avseende personnummer och kompletteringar av nämnder. Samtliga kommuner och regioner rapporterat in uppgifter om förtroendeuppdrag, vilka har kontrollerats mot organisationsscheman, såväl som mikrodatakontroller. Resultaten har rimlighetskontrollerats mot resultaten från föregående undersökningar. Statistiken är totalräknad och därmed sker ingen redovisning med osäkerhetsintervall.

2.2 Osäkerhetskällor

Den osäkerhetskälla som bedöms påverka statistiken mest är bearbetning.

2.2.1 Urval

Undersökningen är en totalundersökning, vilket innebär att någon urvalsosäkerhet inte förekommer.

2.2.2 Ramtäckning

Undersökningens målpopulation är förtroendeuppdrag, förtroendevalda samt hel- och deltidsarvoderade i kommuner och regioner. Ramen är de som 2019

var förtroendevalda samt förtroendeuppdragen i kommuner och regioner. För förtroendeuppdrag och förtroendevalda har samtliga kommuner och regioner skickat in uppgifter som efter kontroller bedömts vara fullständiga och därmed är ramtäckningen god.

Det finns dock viss undertäckning. För ett 30-tal uppdrag i kommunerna och för ett par uppdrag i regionerna har inte något korrekt personnummer erhållits vilket gör att dessa uppdrag enbart ingår i rena antalsredovisningar och inte när statistiken redovisas för olika redovisningsgrupper. Detsamma gäller därmed även för de förtroendevalda. Även ej tillsatta, så kallade vakanta uppdrag, samlas in av kommunerna och regionerna men de ingår inte i redovisningen av de förtroendevalda.

För att få in så heltäckande uppgifter som möjligt av alla uppdrag görs jämförelser mot kommunernas och regionernas organisationsstrukturer för att inte missa några uppdrag. I vissa fall har dock så kallade gemensamma nämnder inte rapporterats in till SCB (nämnder som delas mellan flera kommuner och/eller regioner) vilket gör att antalet förtroendeuppdrag i gemensamma nämnder underskattas något.

Avseende hel- och deltidsarvoderade har två kommuner inte skickat in några svar vilket gör att antalen förmodligen underskattas något.

Det kan även finnas en liten övertäckning i form av att fel personnummer har rapporterats in av kommuner och regioner kopplat till förtroendeuppdrag.

Bedömningen är att under- såväl som övertäckningen spelar en marginell roll för statistikens tillförlitlighet totalt sett, även om antalet förtroendeuppdrag så väl som antalet hel- och deltidsarvoderade sannolikt underskattas något.

2.2.3 Mätning

Data samlas in genom att kommuner och landsting skickar in uppgifter om sina förtroendevalda till SCB. Uppgifterna har skickats in i särskilt framtagna Excel-mallar via en för undersökningen speciell insamlingssida på SCB:s webbplats.

De främsta källorna till mätfel ligger i att kommuner och regioner kan ha skickat in ofullständiga eller felaktiga register över förtroendevalda.

Åtgärder har tagits för att kvalitetssäkra materialet i insamlingsskedet:

- När Excel-filer har skickats in har felmeddelanden genererats om mallarna har använts felaktigt.
- Personnummer har kontrollerats och vid felaktigheter har återkontakter tagits.
- Organ har kontrollerats mot organisationsstrukturer. Om organ saknats i materialet har återkontakt tagits.
- Kontroll att antalet ordföranden stämmer med antalet nämnder
- Kontroll att antalet ordinarie ledamöter i fullmäktige stämmer med antalet mandat som tillsattes i valet
- Kontroll att antalet ersättare står i proportion till antalet ordinarie uppdrag

Eftersom materialet kontrolleras löpande på både mikro- och makronivå genom hela insamlingsprocessen och återkontakter tas med kommuner och regioner då eventuella frågor uppstår bedöms systematiska, såväl som slumpmässiga effekter vara små. Mallen som används för att skicka in uppgifter är anpassad till en stor leverantör av administrativa system till kommuner och regioner. Det finns därmed en större risk att kommuner och regioner som inte använder leverantören skickar in felaktiga uppgifter, då de behöver göra mer manuellt arbete i samband med att de lämnar uppgifter. Men bedömning är att även dessa fångas upp genom de kontroller som används genomgående under insamlingen.

2.2.4 Bortfall

För hel- och deltid sarvoderade saknas svar från två kommuner, vilket gör att antalet hel- och deltid sarvoderade kan underskattas något totalt sett. Detta bedöms dock inte påverka statistiken i någon större utsträckning.?

2.2.5 Bearbetning

Bearbetningsfel är fel som kan uppkomma när man bearbetar det insamlade materialet, manuellt eller maskinellt.

För vissa typer av fel som uppkommer vid databeredning (dataregistrering, kodning och granskning/rättning) kan man efter studier som bygger på upprepning av dessa moment ibland dra slutsatser om både risker och konsekvenser.

Andra bearbetningsfel beror på den "mänskliga faktorn", t.ex. beräkningsfel, programmeringsfel och systemfel. Risken för att de ska inträffa och den konsekvens detta får för statistiken är mycket svår att beräkna. SCB arbetar kontinuerligt för att minimera riskerna för negativ inverkan på statistikens tillförlitlighet på grund av fel som beror på den "mänskliga faktorn", både förebyggande och genom snabba åtgärder när sådana fel upptäcks.

Det insamlade materialet har kontrollerats på olika sätt, exempelvis att insamlade personnummer är korrekta och att alla kommuner och landsting har skickat in uppgifter för de organ de enligt lag är skyldiga att ha. Olika registeruppgifter har därefter matchats på datamaterialet. Resultaten rimlighetskontrolleras kontinuerligt vid varje registermatchning.

2.2.6 Modellantaganden

Denna källa bidrar inte till osäkerhet i statistiken.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Endast slutgiltig statistik redovisas.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Cirka två månader efter att insamlingen slutgiltigt avslutats. Insamlingen påbörjades i april 2019 och sista svaret kom in i februari 2020.

3.2 Frekvens

Undersökningen genomförs en gång per mandatperiod. Undersökningen genomfördes för femte gången av SCB år 2019. Undersökningarna åren 2003, 2007, 2011, 2015 och 2019 innefattar även förtroendevalda i regionerna (tidigare landstingen).

3.3 Punktlighet

Statistiken har redovisats enligt publiceringsplan.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Resultat från de allmänna valen redovisas i Statistikdatabasen som finns på SCB:s webbplats, samt i form av statistiknyhet och i en rapport som också finns på SCB:s webbplats.

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

Användare med väl specificerade frågeställningar är ofta intresserade av att få specialbearbetningar av valstatistiken utförda av SCB, vilket oftast kan utföras snabbt och till låg kostnad.

4.3 Presentation

Statistiken presenteras i tabeller och diagram.

4.4 Dokumentation

Framställningen av statistiken beskrivs i *Statistikens framställning (StaF)*. Detaljerad information om mikrodata finns beskrivet i *Statistikens detaljerade innehåll (MetaPlus)*. Båda dessa dokumentationer är tillgängliga på www.scb.se/ME0001, under rubriken *Dokumentation*.

5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Jämförbarheten mellan 2003, 2007, 2011, 2015 och 2019 års undersökningar är god. För tidigare undersökningar som gjorts av Svenska Kommunförbundet skiljer sig metod och kvalitet över åren.

Undersökningen år 2019 utgår från samma definition av förtroendevalda som användes i 2003, 2007, 2011 och 2015 års undersökningar. Den definitionen innebär att med förtroendevalda avses ledamöter och ersättare i fullmäktige, nämnder och fullmäktigeberedningar samt revisorer (i 2003 års definition ingick även revisorsersättare, men den förändring av kommunallagen som riksdagen beslutade om 2006, lag 2006:369, innebar att minsta antal revisorer utökats från 3 till 5 samtidigt som ersättarposterna avskaffats). Definitionen är baserad på kommunallagens definition av förtroendevalda. Kommunallagens definition har förändrats något genom ett riksdagsbeslut 2006, lag 2006:369, men för att behålla jämförbarhet över tid håller vi fast vid samma definition som vid 2003 års undersökning. Till de förtroendeuppdrag som därmed exkluderats hör framför allt uppdrag i olika råd, nämndutskott, styrelser i kommunala bolag och olika samarbetsorgan.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Jämförbarheten mellan grupper är god. Så långt det har varit möjligt har indelningar som används inom valstatistiken hållits fast vid, liksom indelningar som gällt vid tidigare undersökningar.

5.3 Samanvändbarhet i övrigt

SCB framställer olika statistik i samband med val. SCB strävar efter att ta fram statistik som främjar samanvändbarhet inom individstatistiken generellt, så även inom demokratistatistiken. Nedan listas andra undersökningar inom demokratistatistiken.

Allmänna val, nominerade och valda (www.scb.se/me0116)

I undersökningen av nominerade och valda i allmänna val sker en redovisning liknande den om förtroendevalda, men enbart för den grupp som nomineras och väljs in i fullmäktige och till riksdagen. De kandidater som väljs in i kommun- och regionfullmäktige är en delmängd av de förtroendevalda i kommuner och regioner.

Allmänna val, valresultat (www.scb.se/me0104)

Valresultaten består av uppgifter om röstberättigade, fördelade röstar och mandat. En förutsättning för att kunna vara nominerad i ett val är att vara röstberättigad. Skillnaden mellan fördelade mandat och valda kandidater är ej tillsatta mandat, så kallade tomma stolar.

Allmänna val, valdeltagandeundersökningen (www.scb.se/me0105)

I valdeltagandeundersökningen studeras valdeltagandet i olika grupper. Från och med 2018 års allmänna val gör SCB en totalräknad valdeltagandeundersökning vilket bland annat möjliggör att studera olika gruppers valdeltagande i exempelvis kommuner.

Europaparlamentsval, valresultat (www.scb.se/me0109)

Valresultaten består av uppgifter om röstberättigade, fördelade röstar och mandat. En förutsättning för att kunna vara nominerad i ett val är att vara röstberättigad. Skillnaden mellan fördelade mandat och valda kandidater är ej tillsatta mandat, så kallade tomma stolar.

Europaparlamentsval, nominerade och valda (www.scb.se/me0116)

I Nominerade och valda för Europaparlamentsvalet används motsvarande målstorheter som i denna undersökning.

Europaparlamentsval, valdeltagandeundersökningen (www.scb.se/me0110)

I valdeltagandeundersökningen studeras valdeltagandet i olika grupper. Från och med 2018 års allmänna val gör SCB en totalräknad valdeltagandeundersökning vilket bland annat möjliggör att studera olika gruppers valdeltagande i exempelvis kommuner.

5.4 Numerisk överensstämmelse

Vid andelsberäkningar med en decimal har dock avrundningen gjorts så att summan inte nödvändigtvis blir exakt 100 procent. Den numeriska överensstämmelsen anses dock vara god.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

Statistiken är inte officiell.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

För att skydda enskilda personers eller företags sekretessreglerade uppgifter säkerställs att de inte kan röjas direkt eller indirekt i den statistik som offentliggörs.

Vid behandling av personuppgifter, dvs. information som direkt eller indirekt kan hänföras till en person som är i livet, gäller lagen (2001:99) förordningen (2001:100) om den officiella statistiken samt och EU:s Dataskyddsförordning (2016/679).

C Bevarande och gallring

Bevarandebehov är under utredning, materialet sparas på datamedium tills vidare.

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet gäller för hela undersökningen enligt förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

E EU-reglering och internationell rapportering

Statistiken påverkas inte av någon EU-reglering. Det sker inte heller någon internationell rapportering av statistiken.

F Historik

Svenska kommunförbundet genomförde undersökningarna avseende kommuner åren 1971-1999. År 2003 genomförde SCB för första gången en motsvarande undersökning av förtroendevalda, då även för landstingen (numera regionerna) och därefter har SCB genomfört undersökningen sammanlagt fyra gånger i och med 2019 års undersökning.

G Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Statistiska centralbyrån
Kontaktinformation	Undersökningen om förtroendevalda i kommuner och regioner
E-post	valstatistik@scb.se
Telefon	010-479 50 00